

Vergaderjaar 2016–2017

28 684

Naar een veiliger samenleving

Nr. 489

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 januari 2017

Hierbij informeer ik u mede namens de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over het verloop van de jaarwisseling 2016–2017. Deze brief is gebaseerd op het eerste beeld zoals dat door de Nationale Politie is vastgesteld op 6 januari jl.¹ Ook ga ik in op de bij brief van 4 januari jl. aan mij gestelde vragen van de Vaste commissie voor Veiligheid en Justitie en de situatie in en rondom asielzoekerscentra.

Allereerst sta ik stil bij het overlijden van de politieagent van de eenheid Den Haag als gevolg van een ernstig ongeval tijdens de oudejaarsnacht. Hij is om het leven gekomen terwijl hij zich inzette voor een vredig en veilig verloop van de jaarwisseling. Zijn overlijden grijpt ons aan en onze gedachten en medeleven gaan uit naar de familie, vrienden en collega's. Het overlijden en de hoeveelheid geweldsincidenten werpen wederom een smet op een jaarwisseling. De jaarwisseling dient een feestelijke gebeurtenis te zijn; veilig voor burgers én professionals. De geweldsincidenten zijn onacceptabel. Het aantal geweldsincidenten tegen agenten is weliswaar afgenomen, maar we zien een stijging van geweldsincidenten tegen andere hulpverleners. Ik kan mij goed voorstellen dat dit door de agenten op straat niet zo is ervaren. Zij hebben meer dan vorig jaar assistentie verleend aan hulpverlenende instanties (brandweer, ambulancemedewerkers en andere hulpverleners) en niet alles wordt geregistreerd wat zij ervaren. Net als voor de politie, de veiligheidsregio's/brandweer, de ambulancezorg, de vakorganisaties, de burgemeesters en het Openbaar Ministerie vormt het beeld van de afgelopen jaarwisseling voor mij een extra motivatie om te bezien welke aanvullende maatregelen kunnen worden genomen om het aantal incidenten tijdens de jaarwisseling in het algemeen en het aantal incidenten jegens politie en hulpverleners in het bijzonder verder terug te dringen. Dit valt niet alleen op te lossen met regels en straffen. Het is ook een maatschappelijk vraagstuk en een mentaliteitskwestie, waarop ouders, vrienden, burens, broers en zussen elkaar onderling moeten corrigeren.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

De politievakbond ACP heeft een enquête gehouden waarin werd gevraagd naar de ervaringen van politiemensen in het afgelopen jaar en heeft tevens mogelijke oplossingen voorgesteld, zoals het verbieden van bepaalde soorten legaal knalvuurwerk. Ik waardeer het initiatief van de ACP om mogelijke oplossingen bij de leden op te halen. Alle genoemde ideeën en voorstellen zullen serieus worden bezien. Ik heb de vakbonden voor een gesprek hierover uitgenodigd. Het beeld dat de bonden naar voren brengen ten aanzien van geweld tegen agenten en werkdruk sluit overigens aan bij de resultaten van de recent door de politie zelf gehouden medewerkersmonitor. De politieleiding is met de resultaten van die monitor aan de slag en zal ook de resultaten van deze enquête daarbij betrekken.

Op korte termijn organiseer ik in overleg met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu een bijeenkomst met burgemeesters, OM, politie, onderzoekers en experts over het beschikbare handelingskader, de voorstellen die door de vakbonden zijn gedaan en andere oplossingen die voor alle betrokken partijen kunnen bijdragen aan een veilig verloop van de jaarwisseling en andere evenementen. Daarbij wordt ook geagendeerd wat andere partijen dan politie, veiligheidsregio's/hulpverleningsdiensten, bestuur en OM kunnen bijdragen.

Tevens laat ik nagaan wat de specifieke omstandigheden waren rondom een aantal incidenten tegen hulpverleners. Daarbij wordt ook de (omvang van de) politie-inzet in de oudjaarsnacht betrokken. Dit is belangrijk om lering te kunnen trekken voor de toekomst. In maart informeer ik uw Kamer over de eerste resultaten.

Ten aanzien van de vraag naar een betere uitrusting heeft de korpschef al aangekondigd welke acties hij onderneemt. In 2017 start een aantal pilots met de bodycams. De aanschaf van de uitschuifbare wapenstok wordt aanbesteed teneinde deze in 2018 te kunnen invoeren. Tevens starten pilots met het stroomstootwapen voor andere dan de specialistische eenheden.

In antwoord op de vragen van uw Kamer merk ik op dat ik mij terdege van bewust ben dat er tijdens de jaarwisseling veel van de politie wordt gevraagd, zeker na afloop van een toch al druk jaar voor de politie. Ik heb dan ook alle begrip voor de emoties van politiemensen en andere hulpverleners die deze incidenten oproepen. De reacties die zijn gevolgd op mijn bericht van 1 januari 2017 op Twitter zie ik dan ook in deze context. Op uw vraag naar het intrekken van het bericht kan ik mede delen dat de teamchef van de eenheid Den Haag gezien de reacties op twitter zelf heeft besloten zijn reactie te verwijderen. Dat had voor mij niet gehoeven.

Cijfers

De gedegen voorbereidingen van de gemeenten, politie, brandweer en alle andere betrokkenen partijen hebben alles bij elkaar genomen tijdens de jaarwisseling 2016/2017 geresulteerd in minder incidenten dan de vorige. In vergelijking met de vorige jaarwisseling is het totale aantal incidenten gedaald (10.016 in 2017 ten opzichte van 11.248 in 2016). Het aantal vuurwerkindcidenten daalde flink (3.525 in 2017 ten opzichte van 4.131 in 2016). De in 2015 ingezette trend zet zich dus voort.

Het aantal incidenten van geweld tegen politie is ten opzichte van vorig jaar licht gedaald van 71 in 2016 naar 63 in 2017. Dat zijn er dus 63 te veel. Geweld tegen overige werknemers met een publieke taak is toegenomen van zeven voorvallen in 2016 naar 15 in 2017. Dit is zonder meer zorgwekkend. Tegelijk kan geconstateerd worden dat het aantal slacht-

offers van geweld tegen politie en overige werknemers met een publieke taak is gedaald met respectievelijk 20% en 36%. Het aantal branden en ontploffingen daalde flink van 1.871 naar 1.499. Bij hulpverlening aan brandweer, ambulancemedewerkers en andere hulpverleners is een stijging te zien van 423 naar 486. Daarnaast is er een (lichte) stijging te zien van (zware) mishandeling/bedreiging in het algemeen (1.564 in 2017 ten opzichte van 1.502 in 2016).

De politie heeft 560 personen aangehouden. Volgens de eerste inventarisatie van het OM zijn 344 personen aangeleverd bij het OM wegens een misdrijf dat verband hield met de jaarwisseling. Het OM handelt conform de OM-richtlijn, waarin de verhoogde strafeis is opgenomen onder meer met betrekking tot agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak. Uit de eerste inventarisatie op 1 januari jl. blijkt verder dat 31 zaken (verdachten) door het OM zelf zijn beoordeeld en afgedaan. Hiervan kregen 27 personen een geldboete en 4 een taakstraf. 19 verdachten moeten zich nog verantwoorden voor de officier van justitie op een TOM (Taakstraf OM)-zitting. Daarnaast zijn 43 verdachten met een dagvaarding heengezonden. Dit betekent dat zij op een later moment voor de rechter moeten verschijnen. Twee verdachten zijn op 3 en 4 januari jl. voor de supersnelrechter gebracht. Dat heeft in beide gevallen geleid tot een veroordeling tot een (deels) onvoorwaardelijke gevangenisstraf.

Asielzoekers

Om de jaarwisseling in de nabijheid van asielzoekerscentra ongestoord te laten verlopen en mogelijke overlast te voorkomen heeft de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie de burgemeesters handvatten geboden om waar nodig voorzorgsmaatregelen te nemen. Dat heeft hij eerder aangekondigd in zijn brief aan uw Kamer van 13 december jl.² Personen die al eerder binnen en buiten de COA-opvang ernstige overlast veroorzaakten, hebben uit voorzorg door de Staatssecretaris een vreemdeling-rechtelijke maatregel opgelegd gekregen, circa 340 in totaal. Dat is circa 80 maal gedaan op verzoek van de burgemeester (het lokaal gezag) en circa 260 maal op eigen initiatief van de Staatssecretaris. Het betrof gebiedsgeboden waardoor notoire overlastgevers met oud en nieuw op het asielzoekerscentrum moesten blijven. Het merendeel hiervan is nageleefd en de festiviteiten hebben ongestoord kunnen plaatsvinden. Er hebben zich geen noemenswaardige incidenten voorgedaan waarbij asielzoekers betrokken waren.

Nadere informatie

Nog niet alle gegevens zijn voorhanden om een definitief beeld van de afgelopen jaarwisseling te kunnen schetsen. Hiervoor zijn de aanvullende cijfers nodig van het OM en cijfers over in beslag genomen vuurwerk, over slachtoffers van vuurwerkletsel en schade, over de wijze waarop de brandweer en ambulancezorg hebben geopereerd en de maatregelen die gemeenten hebben genomen. Ik zal u hierover, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu in maart informeren. Ik zal u dan ook berichten over de eerste resultaten van de gesprekken die met alle betrokkenen worden gevoerd om tot aanvullende maatregelen en oplossingen te komen voor een veilig verloop van de jaarwisseling en andere evenementen.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
G.A. van der Steur

² Kamerstuk 19 637, nr. 2268